

ศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดเบญจศีลข้อที่ 5 A Study of the Affect of Violating the 5th Precept

นราพร วงศ์แสน*

Narapom Wongsan

E-mail Narawong02@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ค้นคว้าจากคัมภีร์พระไตรปิฎก และเอกสารเชิงวิชาการ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 2) เพื่อศึกษาการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 3) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 ผลของการวิจัยพบว่าการดื่มน้ำเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เมื่อเสพเข้าไปในร่างกายทำให้สติเลือนลอย ขาดการควบคุมตนเอง การล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 พระพุทธเจ้าทรงระบุไว้ว่า สุราและเมรัยเป็นปฐมเหตุที่นำไปสู่การผิดศีลข้ออื่นๆ ทำให้คุณภาพชีวิตตกต่ำและเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านการพัฒนาตนเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม ผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 พบว่าผู้ละเมิดจะได้รับโทษโดยตรงไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนาหรือไม่เจตนาจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อม

คำสำคัญ ผลกระทบ, การล่วงละเมิด, เบญจศีลข้อที่ 5

ABSTRACT

This research is a documentary research, based on the Tipitaka and academic documents in order to study the effect of violating the 5th precept. It is aimed to 1) study the concept on the 5th precept, 2) to study the violating of the 5th precept, and 3) to study the effect of violating the 5th precept. Results of the study are as follows: Precept that an intoxicant drink is the cause of carelessness. Upon the intake of intoxicant drink, it caused carelessness and losing physical control. The violating of the 5th precept is summed up that the Buddha pointed out that alcohol is the cause leading to violation of other precepts, undermining the quality of life and affecting the quality of life development in respective of developing oneself, family, economy and society. As for the impact of the 5th precept violating, it was found that the violator will suffer directly and indirectly no matter it was committed intentionally or unintentionally.

Keywords : The Affect ,Violating ,The 5th Precept

บทนำ

ศีลมีความสำคัญยิ่ง ที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงในการพัฒนาคนให้เข้าถึงคุณธรรมทุกระดับ จนถึงจุดหมายสูงสุดทางพระพุทธศาสนา

ปัจจุบันถ้ามองในแง่มุมหนึ่ง จะพบว่ากฎเกณฑ์ทางสังคมขาดความแน่นอน ทำให้คนในสังคมดื่มสุรามีแนวโน้มสูงขึ้นในสังคม มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีปัญหาความรุนแรงใน

*นักศึกษาลัทธิศาสนา ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

ครอบครัว ฐานะทางสังคมอ่อนแอหลง มีปัญหา ยกพวกตีกัน สามเษมาภรรยา ภรรยาฆ่าสามี พ่อฆ่าลูก ลูกฆ่าพ่อ พี่ข่มขืนน้อง ปู่ย่าบังคับ หลานพาหลานเร่ขายบริการทางเพศ เพื่อนำเงินไปดื่มสุราและของมีนเมา ปัญหาเหล่านี้ เกิดจากการดื่มสุราและทำให้ขาดสติ ใน ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นสังคมของคนติดสุรา เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วและน่าวิตก ดังนั้น เพื่อตอบปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์โทรมของครอบครัว ชุมชน ทางสังคมที่เกิดจากการล่วงละเมิดศีล โดยเฉพาะศีลข้อที่ 5 การดื่มสุราเมรัยและของมีนเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ขาดสติอันจะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา และมีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวชุมชนทางสังคมมาก และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์แก้ไขปัญหาในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5
2. เพื่อศึกษาการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เน้นการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก มีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากหลักฐานในพระไตรปิฎกและเอกสารอื่นๆ ประกอบ
2. ศึกษาผลงานทางวิชาการอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องประกอบกับงานวิจัย
3. ศึกษาข้อมูลโดยสรุปผลการวิจัย นำมาประกอบความคิดเห็นของผู้วิจัย

ผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 สรุปว่าการดื่มน้ำเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เมื่อเสพเข้าไปในร่างกายทำให้สติเลือนลอย ขาดการควบคุมตนเอง ปัจจุบันสิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรง มากมายหลายชนิด ซึ่งไม่ว่าจะนำเข้าสู่ร่างกาย โดยวิธีดื่ม สูบ สูดดม ทา หรือฉีดก็ตามทำให้ผู้เสพเกิดความมีนเมา ถึงประมาท ขาดสติสัมปชัญญะ ถือว่าเป็นความประมาทผิดศีลข้อที่ 5 ทั้งสิ้น

2. การล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 สรุปว่า พระพุทธเจ้าทรงระบุไว้ว่า สุราและเมรัยเป็นปฐมเหตุที่นำไปสู่การผิดศีลข้ออื่นๆ ทำให้คุณภาพชีวิตตกต่ำและเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านการพัฒนาตนเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม

3. ผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 พบว่าผู้ละเมิดจะได้รับโทษโดยตรงไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนาหรือไม่เจตนา จะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ตรัสโทษของการดื่มสุราเมรัยและสิ่งเสพติดอื่นๆ ไว้ ดังนี้ ทำให้ทรัพย์สิ้นเสียหายโดยไม่จำเป็น ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดแห่งโรค ถูกดูหมิ่นตีเตียน ไม่มีความละเอียดรอบคอบ ขาดสติสัมปชัญญะ บั่นทอนกำลังปัญญาทำให้สมองเสื่อม ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ เป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชีวิต สังคม และประเทศชาติ

อภิปรายผล

1. แนวคิดเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนที่ยึดมั่นในโลกนี้ การใช้ชีวิตและการดำรงชีพประจำวันที่ต้อง

เกี่ยวข้องกับศาสนาอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน แม้โลกมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่ศาสนาและหลักคำสอนของศาสนายังคงอยู่ ทำให้คนนำไปปฏิบัติด้วยความเคารพและศรัทธา ศาสนามีส่วนเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคน ทำให้คนมีความคิด ปกครองตนเอง อยู่ในกรอบและกติกาศิลธรรม แม้ในปัจจุบันคนเราอยู่ห่างจากศาสนาไม่มีศีลธรรม ทำให้ประสบความเดือดร้อน เมื่อแต่ละคนเดือดร้อน สังคมก็เดือดร้อน ความเดือดร้อนทั้งหมดนี้เกิดจากคนที่ห่างจากศาสนา สังคมที่ขาดคุณธรรมอันเป็นพื้นฐานของการประพฤติดี ย่อมจะเกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย และไม่มีความสุขก็เพราะสังคมไม่มีคุณธรรม ในชีวิตไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ ต้องอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ คนอยู่ร่วมกันมากขึ้นทำให้เกิดการแก่งแย่งและมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ฉะนั้นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงปรับตัวทางพฤติกรรมของคน เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ตามหลักคำสอนของศาสนาทุกศาสนา นั่นคือ ศีล ในการศึกษานี้ขอกล่าวถึง ศีลในพุทธศาสนา ศีลข้อที่ 5 เจตนางดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท น้ำเมาอันเป็นวัตถุต้องห้าม เฉพาะสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (สุราเมรัย) และสิ่งที่ผลิตขึ้นมาในปัจจุบัน เมื่อเสพเข้าไปแล้วทำให้สติเลือนลอยขาดการควบคุมตนเอง ตรงกับที่เรียกกันว่าสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งไม่ว่าจะนำเข้าสูร่างกายโดยวิธีดื่ม หรือสูบ สูดดม ทา หรือฉีดก็ตาม ทำให้ผู้เสพเกิดความมึนเมาถึงประมาทขาดสติสัมปชัญญะถือว่าเป็นข้อห้ามทั้งสิ้น ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2538, น.7) ได้ให้ความหมายของศีลข้อที่ 5 นี้ว่า “เว้นจากสุราเมรัยและของเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือ ไม่เสพของมึนเมา ไม่เบียดเบียนสติสัมปชัญญะของตนเอง โดยสารัตถะว่าความปลอดภัยหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาทพลังพลาดมัวเมา เนื่องจากการใช้สิ่งเสพติด ที่ทำให้เสียสติสัมปชัญญะ

2. การล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 “สุราและเมรัย” เป็นกฎข้อห้ามของศีลข้อที่ 5 ที่มนุษย์ละเมิดแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ทำให้เสียทรัพย์สิน เป็นเหตุให้ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดแห่งโรคทำให้เสียชื่อเสียง ทำให้หมดความละเอียด บั่นทอนกำลังปัญญา ซึ่งต่างจากการดื่มเหล้าในสมัยก่อนใช้เป็นยา การผสมปรุงยา เพื่อรักษาโรค เช่น การดื่มเพื่อบำรุงร่างกาย ทำให้สามารถรับประทานอาหารได้มาก และใช้ในการทำพิธีทางศาสนา เพราะความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว จึงใช้เหล้าในการเซ่นไหว้ เหล้ามีประโยชน์ทางการรักษาอยู่บ้างในปัจจุบันนั้น ก็มีการใช้แอลกอฮอล์ (น้ำเมา) เป็นส่วนผสมของตัวยาเหมือนกันเพียงแต่ต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์เท่านั้นการใช้เหล้าอยู่ที่เจตนาและความตั้งใจเพราะเหล้ามีประโยชน์น้อยกว่าแต่มีโทษมหาศาล ดังที่กล่าว “สุราและเมรัย” เป็นสิ่งต้องห้าม แม้บางกรณีมีประโยชน์ใช้ในการผสมเป็นยารักษาใช้ทาภายนอก และใช้ดื่มเพื่อสุขภาพ แต่ถ้าใช้ดื่มติดต่อกันเป็นเวลานานและเพิ่มปริมาณมาก ก็สามารถติดและต้องดื่มเป็นประจำ ทำงานไม่ได้ สร้างปัญหาให้กับตนเอง ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสุขภาพ มีโรคภัยตามมา (โรค

กระเพาะอาหาร, ลำไส้อักเสบ, โรคตับ, ระบบการหมุนเวียนของโลหิต) ทำให้เสียทรัพย์สิน บางครั้งทำให้สมองเบลอ และปัญหาที่ติดตามมาอีก ทั้งทางด้านครอบครัวเกิดการทะเลาะขัดแย้ง ครอบครัวแตกแยก สร้างปัญหาสังคม สร้างความเกียจคร้าน เกิดประสาทหลอน ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทุพพลภาพ เสียทั้งทรัพย์สินเงินเวลา และชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปิ่น มุกกันต์ (2514, น.426) ได้ให้คำจำกัดความในข้อนี้ว่า “เจตนาการงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เฉพาะสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นสิ่งที่ต้องห้ามในสิกขาบทข้อนี้ เพราะเมื่อเสพเข้าไปในร่างกายแล้วทำให้สติเลือนลอย ขาดการควบคุมตนเอง ดังนั้น ในทางปฏิบัติต้องถือหลักการใหญ่เป็นหลัก กล่าวคืองดเว้นจากการเสพสิ่งมีเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททุกชนิด

3. ผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 พฤติกรรมการดื่มน้ำเมา ในปัจจุบันพื้นฐานและความคิดของคนในทางปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 แตกต่างกัน บางคนถือเป็นเรื่องธรรมดา เพราะในแต่ละวันความเป็นอยู่ในแต่ละพื้นที่ ทางด้านวัฒนธรรมประเพณี สังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับน้ำเมา และทำให้คนห่างจากศาสนาไม่มีความเชื่อและศรัทธาในกระบวนการหลักคำสอนของศาสนาเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 ดังนั้น ในที่นี้จึงขอแสดงผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับสุราและเมรัย ดังนี้ ตัวเอง มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านความก้าวหน้า ครอบครัว สร้างปัญหาเกิดการทะเลาะวิวาท รายได้ไม่เพียงพอ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวขาดความอบอุ่น ทางด้านสังคม ทำให้เกิดอบายมุขต่างๆ มากขึ้น ทำให้

ศีลธรรมเสื่อม เพราะความประพฤติของมนุษย์ และทำให้ประชากรโดยรวมขาดคุณภาพที่ดี มีปัญหาสังคมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสำรวย ญาณส่วโร (พินดอน) (2542) เรื่องการศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 ที่มีต่อสังคมไทย สรุปได้ 5 ประเด็น 1) ปัญหาที่มีต่อสังคมไทย ทำลายสุขภาพกายและสุขภาพจิต 2) ความหมายของสุราเมรัย 3) แรงจูงใจที่มีทั้งแรงจูงใจภายนอกจากปัจจัยภายนอกเป็นสิ่งแวดล้อม แรงจูงใจภายในมีอวิชาเป็นต้นว่า 4) ผลกระทบแก่สังคมไทยโดยรวมมีประเด็นทางสังคม คือก่อความเดือดร้อน เบียดเบียนคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมและด้านตัวเอง 5) วิธีการแก้ไขปัญหตามหลักพุทธธรรมได้เสนอให้แก้ไขปรับสภาพชีวิตโดยใช้โยนิโสมนสิการของตนเอง และแก้ไขที่สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ให้ผู้บริหารในส่วนต่างๆ ของรัฐ ให้ความสำคัญในการพัฒนาจิตใจให้มากกว่าการบริหารทางวัตถุ วัตถุประสงค์ เป็นศูนย์รวมให้ความรู้ ควบคู่ฝึกด้านจริยธรรม ศีลธรรม ปลูกฝังและพัฒนาหลักการสอน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศีล ต่อกระบวนการดำรงชีวิตอย่างถ่องแท้ให้มากขึ้นแก่สถาบันทางครอบครัว ให้คนในปัจจุบันเกิดความศรัทธา สนใจได้และนำหลักการสอนในชีวิตประจำวันมากขึ้น สถานศึกษาโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และส่วนราชการ รมณรงค์และตระหนักถึงภัยของน้ำเมา ที่มีส่วนนำไปข้องเกี่ยวสิ่งเสพติด

ชนิดอื่น ควรให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมร่วมมือ ร่วมใจในการเผยแพร่ให้ความรู้ให้มีความสำคัญเกี่ยวกับศีล ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และข้อห้ามของศีลกับปัญหาในการละเมิดศีล มีผลกระทบตามมาทั้งด้านตนเอง ด้านครอบครัว ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม อย่างทั่วถึง ควรส่งเสริมและให้การยกย่อง เชิดชู ผู้ทำคุณประโยชน์ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตทางด้านจริยธรรม ศีลธรรมให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับศีล ข้อห้ามในศาสนาที่มีความต่างและเหมือนของศาสนานิกายต่างๆ และพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับน้ำเมา ที่ส่งผลในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันว่ามีผลเหมือนกันหรือต่างกัน

2.2 ควรทำวิจัยภัยและโทษของเหล้า สิ่งเสพติดในครอบครัว สถานศึกษา สถานที่ราชการ บริษัท รัฐวิสาหกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตประจำวันในสังคมอย่างจริงจัง

2.3 ควรทำวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำในท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการเผยแพร่ศีล และจริยธรรมสร้างภูมิคุ้มกันใช้ในการป้องกันภัยสิ่งเสพติดของมีนเมา จาก การล่องละเมิด ศีลข้อที่ 5 ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจและการปกครอง ต่อไป

2.4 ควรทำวิจัยแนวทางเกี่ยวกับศีลที่เป็นมาตรฐานแห่งความประพฤติของคนในสังคม ที่นับถือพระพุทธศาสนา

แหล่งอ้างอิง

- ปิ่น มุกทุกันต์. (2514). *แนวการสอนธรรมะ ตามหลักสูตรนิกธรรมชั้นตรี*. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2538). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสำราญ ญาณสวโร (พินดอน). (2542). *การศึกษาผลกระทบจากการล่องละเมิดศีลข้อที่ 5 ที่มีต่อสังคมไทย*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).